

Творчість та особливості стилю сучасної української художниці Оксани Мась

Анотація. У статті розкрито питання життя, творчості та особливостей стилю однієї з найвідоміших художниць сучасної України Оксани Миколаївни Мась, як новітнього поштовху у сфері українського та всесвітнього мистецтва.

Ключові слова: Оксана Мась, культура, мистецтво, сучасні художники України, біографія, творчість та стилістика.

Abstract. The article reveals the life, creativity and peculiarities of the style of one of the most famous artists of modern Ukraine, Oksana Mykolaivna Mas, as the latest push in the field of Ukrainian and world art.

Keywords: Oksana Mas, culture, art, contemporary artists of Ukraine, biography, creativity and stylistics.

Постановка наукової проблеми: На шляху розвитку популяризації творчості та мистецтва в Україні ця стаття є інструментом для первинного ознайомлення з однією із представників українських талантів та мистецької гордості О. Мась. Інформація, що наведена тут, також стане поштовхом для розвитку та ідей для нових художників сучасного покоління. Вивчення та детальний аналіз вже існуючих робіт сприятиме виробці натхнення та насади для власних ідей, досягнень та новітніх проривів у сфері всесвітнього мистецтва. Стаття сприятиме обізнаності у питанні найвідоміших перлин серед сучасних художників України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогоднішній день практично немає наукових публікацій, присвячених Оксані Мась. Тож інтерес для дослідження представляють низка публікацій в періодичних виданнях, інтерв'ю, статті на інформресурсах, що висвітлюють її проекти та діяльність, а також ті, що демонструють відношення мистецького загалу Києва до творчості художниці. Життя та творчість О. Мась згадувались у працях М. Хрущак, Р. Шеретюк, а також питання популяризації мистецтва в Україні обговорювалось у роботах Л. Чернівської, К. Темчур, Т. Єгорової, К. Гнеушевої, К. Криволап, М. Саркісян, А. Чуднівцев, Є. Кушнір та ін.).

Мета статті полягає в ознайомленні з творчістю та життєвим шляхом Оксани Мась як однією з найпопулярніших і найвідоміших художниць сучасної України.

Виклад основного матеріалу: Оксана Миколаївна Мась народилася та виросла в Україні у місті Чорноморськ Одеської області. Вона закінчила школу мистецтв в Іллічевську Одеської області у 1986 р., а згодом у 1992 р. закінчила Одеське державне художнє училище імені Грекова. Не дивлячись на вже здобуту освіту, О. Мась прагнула більшого, тому згодом, у 2003 р., отримала ступінь бакалавра філософії в Одеському державному університеті ім. Мечнікова, а вже у 2014 р. стала магістром.

Персональні виставки Оксани Мась побачили світ ще у 1995 р. Художниця експериментувала з матеріалами та техніками виконання, постійно знаходила власні прийоми. Вона створює унікальні неповторні об'єкти зі шкіри, пластику та навіть старих двигунів різного транспорту. Творчість О. Мась має неоднозначну оцінку у колу поціновувачів мистецтва: частина критиків вважає її творчість кон'юнктурою, а інша частина у захваті від ідей та сміливих рішень О. Мась.

Творчість Оксани Мась – яскравий приклад національної ідентичності сучасного українського мистецтва. Найвідомішими проектами Всесвітньовідомої художниці стали арт-об'єкти, створені з використанням древнього українського символу – писанки.

Писанка – розписане яйце, давній символ, що асоціюється з українською традицією. Писанкарство має тисячолітню історію і відноситься до дохристиянських культів Сонця (яйце – символ народження, джерело життя, жовток асоціюється із Сонцем). Після прийняття християнства писанкарство міцно вкоренилося в українській народній традиції, ставши одним із головних ритуалів у підготовці до Великодніх свят. Оксана Мась дуже вдало поєднала

народну традицію і сучасне мистецтво у своїй творчості. Її проекти з використанням розмальованих яєць, аналогів українських писанок, привернули увагу українських і закордонних глядачів на початку 2010-х років. Закордонна публіка, на відміну від українського соціуму, який сприйняв ці проекти неоднозначно, милувалася і захоплювалася ними. Завдяки експерименту з національним символом, писанки-пкселі стали візитівкою художниці у світі.

Серед перших і найвідоміших з «писанкової» серії – панно «Погляд у Вічність», що прикрашає експозицію Софії Київської з 2010 р. (рік створення – 2009 р.). Розмір роботи 7×7 метрів, вага понад 2,5 тони. Панно представляє мозаїку, створену з 15 тисяч дерев'яних писанок, декорованих вручну. На ньому зображується лик Божої матері. Композиційно це фрагмент ікони, на якому кожна писанка – неповторна, окремий піксель певної кольорової гамми, а відповідне освітлення створює ефект підсвічування зсередини.

У 2011 р. О. Мась представила Україну на 54-й Венеційській бієнале. Мисткиня виготовила своєрідну копію Гентського вівтаря (рис. 1) братів Губерта та Яна ван Ейків, виконану з дерев'яних писанок. Яйця з букового дерева для цих картин були виготовлені в Івано-Франківську, але розписувались аж у 50 країнах світу. Дерев'яні писанки розмальовувалися представниками різних національностей, різних професій, соціальних груп, вікових категорій. Автор кожного розпису зобразив свої власні гріхи. У Венеції було представлено кілька фрагментів цього проекту з кількістю у 12800 яєць. У завершеному вигляді вівтар, розміри якого становили 92 метри заввишки та 134 метри завширшки, був готовий лише через кілька років, тому що для цього творіння знадобилося 3 мільйони писанок.

Рис. 1. Гентський вітар. 2011 р.

Але одним із найбільших проєктів Оксани Мась є «Вітар націй» (рис. 2). Ця арт-інсталяція, виконана з писанок, представляла Україну на Венеціанській бієнале та була виставлена у церкві Сан-Фантін.

Твори Оксани Мась представлені у 150 приватних колекціях громадян України, а також США, Франції, Великобританії, Іспанії, Чехії, Швейцарії, Люксембурга, Ватикана, Латвії та інших. Їх продають на «Christie's и Sotheby's». Нині художниця живе і працює в Іспанії та Польщі.

Рис. 2. Вівтар Націй. 2012 р.

Роботи О. Мась поєднують у собі готовність експериментувати з новими матеріалами та технологіями, виконання та бажання відновити значимість пам'яті, що зможе надати твору унікальної ідентичності, яка не приховує обмеження та відособленість, а певну самодостатність та історичну індивідуальність, виражену загальнодоступною мовою, зрозумілою усім. Вона створює власну стратегію експресивного протистояння деперсоналізації через використання суто індивідуальних і водночас об'єктивних форм. Суб'єктивна пам'ять стає ключовим матеріалом для створення об'єктивної та виразної форми, маючи здатність протистояти, завдяки своїй невимовній багатофункціональності, марній розвазі електронних медіа, яка замикає нас у незмінності сьогодення.

У своїх роботах останніх років О. Мась перемістила фокус від позачасового, метафізичного сприйняття скульптури до зосередження на зіткненні між ходом історії та суб'єктивним часом, трансформуючи індивідуальну творчість у колективну. Це шлях справжньої духовної демократії. Мистецтво як розкріпачення власного «Я» і спільного «Ми».

Висновки. Кожна людина несвідомо малює карлочки на полях записника і навіть не підозрює, що таким чином виражає свої внутрішні відчуття, спровоковані власним психологічним станом. Це не тільки психологія, а ще й мистецтво. Так само й художник – чи то в абстрактному, чи то в реалістичному мистецтві – виражає власну ідею через призму вродженої приналежності до певного народу та частки своєї душі. А засудження цих поривів – банальна невпевненість у привілеях власної унікальності. Люди так сильно бояться бути засудженими, розкритикованими через використання примітивної «шароварщини», що готові підміняти справжнє штучним, природне – неживим, але те, що не пов'язане з українським. Ідентичність у сучасному мистецтві з використанням сучасних технологій і засобів – це прекрасно. Це і є те особливе, що цікавить, інтригує і захоплює, репрезентуючи державу, що має багату історію та культуру.

Список використаних джерел:

1. Український контент. URL: <https://kontent-ua.com/2023/09/spravzhniy-skarb-top-proyektiv-shcho-nesta/>
2. Культура і сучасність. URL: <https://journals.uran.ua/kis/article/view/222420>
3. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Соціальні комунікації. URL: <https://periodicals.karazin.ua/sc/article/view/14985>
4. Хрущак Марія. Оксана Мась: Хто з українських художників продуктивний як я? URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2011/05/5/78211/>
5. Шеретюк Руслана. Духовне майбутнє людства через призму мистецького доробку сучасної української художниці Оксани Мась. URL: <https://visnyk.inam.edu.ua/visnyk/2019/42/851ddf5058cf22df63d3344ad89919cf>
6. Найкращий художник. URL: <https://thebestartist.info/ru/2021/oksana-mas>